

to, čeho se mu nedostávalo, řekněme, z psychologické reality, ale toto teoretické poznání neubírá nic básnické úplnosti a životnosti jeho díla - právě tak, jako zase nepohřešujeme například u Máchy vnějšího děje a psychologie jednajících postav, prostě proto, že vesmír jeho básně je vytvořen z jiného materiálu a směřuje se v něm jinými prostředky k jinému účinku.

Podobných příkladů by se dalo vyjmenovat bez počtu. Právě v tomto jakémsi omezení - **ač lze-li mluvit o omezení - je umělcův** charakter, jeho šifra a hudební klíč. Záleží na něm samém, aby dovedl udělat, sit venia verbo, z nouze ctnost, to jest postavit čtenáře před organickou básnickou realitu, vytvořenou z autentického poznání a vidění, a určenou zvláštním charakterem - a třeba i jednostranností - jeho talentu. Může se stát, že bude-li vytrvalý a věrný, přestane jednoho dne cítit tuto svou jednostrannost a toto své omezení jako pouto a přítěž, ba že se mu za odměnu promění v rukou v onu páku, kterou lze vyšinout svět.

Slovesné dílo, které vyjadřuje básníkovu vidění světa, je tedy především závislé na druhu a povaze básníkovu nadání, na jeho senzibilitě a obraznosti, na jeho schopnosti výrazové. Básnická senzibilita a obraznost však nejsou vlastnosti, které by v básníkovi žily na vlastní pěst, v prostoru hermeticky uzavřeném, bez organické souvislosti s celou oblastí jeho duševního i fyzického života, s jeho zkušeností, s jeho rozumem a vírou. Básníkovu obraznost a tvůrčí síla čerpá zajisté ze všech těchto oborů, skládá z nich ze všech svůj autentický vesmír, neboť lidská bytost je jednotná, má svůj střed a pevné jádro, kolem kterého se organizují všechny složky básníkovu vnitřního světa.

Není pochyby o tom, že básnická vloha a schopnost je sama o sobě něco autonomního, že není vázána na určité filozofické nebo náboženské vyznání; je však zřejmé, že s nimi pracuje, že od nich přijímá inspiraci, používá jich jako materiálu k stavbě svého světa a svého díla.

Není pochyby o tom, že z tvorby básníka a umělce, který je zároveň věřícím katolíkem, je si nemožné odmyslit tuto podstatnou skutečnost. My - totiž my křesťané - máme sice za to, že všechna hodnotná básnická tvorba je už samou svou podstatou, svým řádem katolická, neboť je-li věrna sama sobě, kryje se její vidění se zákony objektivní reality, která může být jenom jedna. Přesto